

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 22CoCsp/46/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8719200813
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 03. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Viera Kandriková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2021:8719200813.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Kandrikovej a členov senátu JUDr. Michala Boroňa a JUDr. Branislava Brezu v spore žalobkyne: Q. W., K.. XX.XX.XXXX, I. O. V., I.Č.. O. V., V. XXXX/XX, zastúpenej: Beňo & partners advokátska kancelária, s. r. o., Námestie svätého Egídia 40/93, Poprad, IČO: 44 250 029, proti žalovanému: POHOTOVOSTĚ, s. r. o., Pribinova 25, 811 09 Bratislava, IČO: 35 807 598, v konaní o zaplatenie bezdôvodného obohatenia vo výške 6.000 eur s prísl., o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Poprad zo dňa 24.06.2020, č. k. 13Csp/8/2019-43, takto jednohlasne

rozhodol:

I. Potvrdzuje rozsudok.

II. Priznáva žalobkyni nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalovanému v plnom rozsahu, o výške ktorej bude rozhodnuté samostatným uznesením.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom Okresný súd Poprad (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozhodol takto, cit.:

„I. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobkyni sumu 3.944,34 eur s 5 % ročným úrokom z omeškania od 17.4.2019 do zaplatenia do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

II. V prevyšujúcej časti žalobu z a m i e t a .

III. Žalobkyňa m á n á r o k na náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 32 %.“

2. Rozhodnutie právne odôvodnil ustanovením § 100 ods. 1, § 107 ods. 1 a 2, § 451 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka, § 497 Obchodného zákonníka, § 2 písm. a) a § 4 ods. 1 a 2 zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch.

3. V odôvodnení súd prvej inštancie uviedol, že v prejednávanej veci sa žalobkyňa domáhala vydania bezdôvodného obohatenia v sume 6.000 eur, a to z dôvodu, že zmluva o úvere č. XXXXXXX, ktorú uzavrela so žalovaným dňa 28.09.2006, sa má považovať za bezúročnú a bez poplatkov. Konštatoval, že medzi stranami nebolo sporné, že na základe uvedenej úverovej zmluvy žalovaný poskytol žalovanej úver vo výške 464,71 eura a taktiež nebolo sporné, že žalobkyňa uhradila štyri splátky v celkovej výške 302,72 eura, a že v exekučnom konaní bola celkovo vymožená suma 5.631,74 eura. Z tejto sumy bola oprávnenému poukázaná čiastka vo výške 4.106,33 eura a súdny exekútor si ponechal sumu 1.525,41 eura z titulu trov exekúcie. Súd prvej inštancie považoval argumentáciu žalovaného týkajúcu sa nesporebiteľského charakteru úverovej zmluvy za právne irelevantnú vzhľadom na právoplatný rozsudok vo veci vedenej na Okresnom súde Poprad sp. zn. 18C/79/2015, kde sa súd vysporiadal

so všetkými námietkami žalovaného. Súd vo veci sp. zn. 18C/79/2015 konštatoval, že ide o zmluvu o spotrebiteľskom úvere a vzhľadom na chýbajúce náležitosti zmluvy rozhodol o tom, že predmetná zmluva je bezúročná a bez poplatkov. Keďže o tejto otázke už bolo právoplatne rozhodnuté, súd prvej inštancie pri posudzovaní nároku žalobkyne na vydanie bezdôvodného obohatenia vychádzal z toho, že zmluva uzavretá stranami sporu je bezúročná a bez poplatkov, a preto ak žalobkyňa plnila žalovanému nad rámec istiny, išlo o plnenie bez právneho dôvodu. Vzhľadom na vykonané dokazovanie mal súd preukázané, že žalobkyňa na základe uzavretej úverovej zmluvy zaplatila žalovanému spolu sumu 4.409,05 eura (z toho v splátkach sumu 302,72 eura a na základe exekúcie sumu 4.106,33 eura), pričom mala uhradiť iba istinu vo výške 444,71 eura, teda rozdiel vo výške 3.944,34 eura predstavuje bezdôvodné obohatenie žalovaného na úkor žalobkyne. Z tohto dôvodu súd zaviazal žalobcu k vydaniu bezdôvodného obohatenia v uvedenej výške.

4. Súd prvej inštancie sa zaoberal námietkou premlčania vznesenou žalovaným a dospel k záveru, že k premlčaniu žalovaného nároku nedošlo ani v dvojročnej subjektívnej premlčacej ani v desaťročnej objektívnej premlčacej lehote. Z hľadiska začiatku plynutia subjektívnej lehoty považoval za rozhodujúce kedy sa dotknutá osoba dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil. V prípade žalobkyne táto okolnosť nastala až dňom 31.05.2019 kedy nadobudol právoplatnosť rozsudok vo veci Okresného súdu Poprad sp. zn. 18C/79/2015. Týmto okamihom bolo právoplatne rozhodnuté, že sporná zmluva je bezúročná a bez poplatkov, teda žalobkyňa získala vedomosť o bezdôvodnom obohatení žalovaného. Žaloba bola podaná dňa 12.02.2019, teda ešte predtým ako začala plynúť subjektívna premlčacia lehota, preto z tohto dôvodu k premlčaniu nároku žalobkyne nemohlo dôjsť. Objektívna premlčacia lehota v zmysle § 107 ods. 2 Obč. zákonníka v danom prípade začala plynúť od 06.02.2015, kedy v poskytnutej sume 1.034,46 eura už boli zahrnuté aj platby nad rámec istiny. Súd prvej inštancie aplikoval úmyselnú objektívnu premlčaciu dobu s poukazom na judikatúru odvolacieho súdu, v zmysle ktorej žalovaný zneužíva svoje právo ako veriteľ, lebo viackrát v priebehu rokov boli judikované všetkými súdmi rôznych inštancií porušenia práv spotrebiteľov vrátane upozornenia Európskej komisie vo vzťahu k Slovenskej republike na riešenie ochrany spotrebiteľov práve v otázke zneužívania veriteľských práv touto spoločnosťou. Aj v prejednávanej veci žalovaný minimálne vedel, že neuvedením výšky RPMN a ďalších náležitostí nastane zákonom predpokladaná sankcia, t.j. že žalovaný ako veriteľ nebude môcť od žalobkyne ako dlžníčky žiadať úrok z úveru, poplatky, prípadne inú odplatu a pre prípad, že to tak urobí, bol s uvedenou zákonnou sankciou uzrozumený. Jeho konanie preto nemožno hodnotiť inak ako konanie zamerané na získanie bezdôvodného obohatenia bez právneho dôvodu, minimálne s nepriamym úmyslom získať majetkový prospech. Z tohto dôvodu sa nárok žalobkyne premlčuje v desaťročnej premlčacej lehote, a vzhľadom na dátum podania žaloby (12.02.2019) neuplynula ani objektívna premlčacia lehota.

5. Pokiaľ žalovaný v rámci obrany poukazoval aj na to, že zmluvnými stranami bol dohodnutý úrok z omeškania vo výške 0,25 % denne z dlžnej sumy, tak zo strany žalovaného nebolo preukázané riadne uzavretie dohody o výške úroku z omeškania, ktorý nie je obsiahnutý v zmluve, ale iba vo všeobecných podmienkach poskytnutia úveru. Ak by aj žalovaný preukázal, že zmluvné strany platne uzavreli dohodu o úroku z omeškania, bolo by takéto zmluvné dojednanie v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka neplatné, pretože svojim obsahom odporuje zákonu, konkrétne ust. § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka a vzhľadom na výšku úroku z omeškania odporuje dobrým mravom, keďže úrok z omeškania predstavuje viac ako 90 % ročne z dlžnej sumy.

6. O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie v zmysle § 255 ods. 2 CSP tak, že priznal náhradu trov konania žalobkyne, ktorá bola v spore úspešná vo väčšom rozsahu, pričom zohľadnil pomer úspechu a neúspechu žalobkyne v konaní. Žalobkyňa požadovala zaplatenie sumy 6.000 eur a bol jej priznaný nárok na zaplatenie sumy 3.944,33 eura, čo predstavuje 66 % z uplatneného nároku. Úspech žalobkyne bol teda v rozsahu 66 % a jej neúspech bol v rozsahu 34 %, a preto priznal žalobkyne nárok na náhradu trov konania v rozsahu 32 %.

7. Proti tomuto rozsudku v rozsahu výrokov I. a III. podal žalovaný v zákonnej lehote odvolanie z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. f) a h) CSP. Namietal, že predmetnú zmluvu o úvere nemožno považovať za zmluvu o spotrebiteľskom úvere v zmysle zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a preto nie je na mieste vzťahovať na ňu výlučne ustanovenia Občianskeho zákonníka. V danom prípade sa strany dohodli vo Všeobecných podmienkach poskytnutia úveru, že ich vzťahy sa budú spravovať ustanoveniami Obchodného zákonníka. Nie je možné aplikovať ustanovenia, ktorými

sa žalobkyňa ohrádza, nakoľko zmluva o úvere bola uzatvorená v čase, kedy podľa Obchodného zákonníka, sa zmluva považuje za absolútny obchod, a preto na ňu nie je možné aplikovať iné predpisy ako Obchodný zákonník. Opätovne zdôraznil, že čo sa týka zákona č. 258/2001 Z. z. a povinnosti uvádzať RPMN, je notoriou, že do 31.12.2007 tento zákon obsahoval chybný vzorec na výpočet RPMN, čo povinnosť uvádzať tento údaj veľmi relativizuje. Okrem toho, do RPMN sa nezahrňujú zmluvné sankcie (ani úrok z omeškania) a z poplatkov prichádzal do úvahy poplatok platba, ktorú je spotrebiteľ povinný zaplatiť veriteľovi v súvislosti s poskytnutím úveru. Poplatok dojednaný v predmetnej zmluve o úvere takúto povahu nemá a nárok na jeho zaplatenie je prípadným neuvedením RPMN nedotknutý. Žalobkyňa podpísaním zmluvy o úvere vyjadril svoj súhlas so zmluvnými podmienkami, t.j. okrem iného aj s bodom 6 VPPÚ, ktoré sú nedeliteľnou súčasťou zmluvy o úvere, v zmysle ktorého v prípade, ak sa stane splatný celý dlh naraz, zaväzuje sa dlžník zaplatiť veriteľovi i úrok z omeškania vo výške 0,25 % z dlžnej sumy za každý deň omeškania odo dňa, kedy sa stal splatný dlh, až do dňa jeho uhradenia. Tento úrok má sankčný charakter a dlžníkovi sa účtuje len v prípade, že poruší povinnosť dohodnutú v zmluve. Žalobkyňa svoju povinnosť nespĺnila, čo mal preukázať v rámci vykonaného dokazovania rozhodcovský súd. Poukázal na to, že ani zo zákona, ani z iných právnych predpisov nie je možné odvodiť pre obchodné záväzkové vzťahy obmedzenie výšky úrokovej sadzby, ktorú si môžu zmluvné strany dohodnúť. Ďalej uviedol, že je toho názoru, že zo zmluvy o úvere nenastala ani jedna z foriem bezdôvodného obohatenia, ktorú stanovuje zákon. Žalobkyňa plnila na základe platne uzavretej zmluvy o úvere, predmetná zmluva o úvere nebola nikdy právoplatne vyhlásená za neplatnú, rovnako tak právny dôvod na plnenie z tejto zmluvy o úvere nikdy neodpadol (nedošlo k odstúpeniu od zmluvy, zrušeniu zmluvy a pod.) a majetkový prospech získal žalovaný z poctivých zdrojov. Žalovaný je toho názoru, že nárok žalobkyne na vydanie bezdôvodného obohatenia je premlčaný. Vo vzťahu k úmyselnému bezdôvodnému obohateniu uviedol, že na preukázanie úmyslu konajúcej osoby získať bezdôvodné obohatenie nestačia všeobecné tvrdenia o zaužívanej praxi žalovaného pri uzatváraní zmlúv o úvere, ale bolo by nutné, v každom jednotlivom prípade s poukazom na okolnosti uzatvorenia úverovej zmluvy preukázať, že žalovaný v čase uzatvárania zmluvy a prijatia plnenia na základe tejto zmluvy skutočne vedel alebo aspoň bol uzrozumený s tým, že sa bezdôvodne obohacuje. Žalovaný v čase uzatvorenia zmluvy o úvere nemohol mať vedomosť ani predpokladať to, že o niekoľko rokov neskôr môže byť posudzovaná predmetná zmluva o úvere ako zmluva o spotrebiteľskom úvere, ktorá neobsahuje náležitosti podľa zákona č. 258/2001 Z. z. Odvolateľ vzhľadom na tieto skutočnosti požiadal odvolací súd, aby napadnutý rozsudok v rozsahu I. a III. zrušil a v rozsahu zrušenia vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a rozhodnutie.

8. Vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného žalobkyňa uviedla, že považuje odvolanie žalovaného za nedôvodné a rozhodnutie súdu prvej inštancie za vecne správne. Zotrvávala na svojich doterajších vyjadreniach a právnej argumentácii.

9. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 CSP), preskúmal rozhodnutie v napadnutej časti, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozsudku oznámil na úradnej tabuli súdu a webovej stránke odvolacieho súdu a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné.

10. V odvolacom konaní z dispozičnej zásady vyplýva, že odvolací súd vec prejedná v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáha prieskumu. Určením rozsahu napadnutia rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolateľ nielen vymedzuje to, ohľadne akých výrokov u rozhodnutia súdu prvej inštancie nastal suspenzívny účinok odvolania, ale súčasne stanoví medze, v ktorých je odvolací súd oprávnený a povinný rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať. Vzhľadom na suspenzívny účinok odvolania žalovaného, odvolací súd preskúmal rozsudok len v jeho vyhovujúcom výroku I. a súvisiacom výroku III. o trovách konania. Nakoľko žalobkyňa odvolanie vo vzťahu k výroku II. o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti odvolanie nepodala, odvolací súd nemohol preskúmať správnosť tohto výroku, a ako taký nadobudol právoplatnosť.

11. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov odvolania žalovaného v kontexte s namietaným nesprávnym právnym posúdením a nesprávne zisteným skutkovým stavom, teda, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v

odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd Slovenskej republiky II. ÚS 78/05).

12. K námietke nesprávne zisteného skutkového stavu odvolací súd poznamenáva, že v konaní pred súdom prvej inštancie bolo v dostatočnom rozsahu vykonané dokazovanie nevyhnutné pre posúdenie predmetnej sporovej veci. Z uvedeného vychádzal aj odvolací súd v zmysle ust. § 383 CSP. Odvolací súd na tomto mieste zdôrazňuje, že dokazovanie je procesný postup, ktorý je založený na vykonávaní jednotlivých dôkazných prostriedkov súdom a ich následnom zhodnotení. Význam dokazovania teda spočíva v získavaní dôležitých poznatkov, na základe ktorých súd stanoví skutkový stav v prejednávanej veci a z ktorého potom vychádza a na ktorý následne aplikuje aj konkrétnu právnu normu, resp. právne normy, teda rozhoduje. Zistenie skutkového stavu, ktorý objektívne zodpovedá stavu veci, je jednou z najdôležitejších činností v rámci sporového konania, pretože je základným predpokladom vôbec pre rozhodnutie súdu. Dôkazmi overený skutkový stav je významný však aj z hľadiska posúdenia správnosti tvrdení strán sporu a unesenia dôkazného bremena, ktoré je predpokladom ich úspešnosti, a to obzvlášť v sporovom konaní (primerane rozsudok NS SR sp. zn. 4Cdo/256/2012). Odvolací súd tiež zdôrazňuje aj to, že súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom strany sporu a procesný postoj strany sporu zásadne nemôže bez ďalšieho dokazovania implikovať povinnosť súdu akceptovať návrhy, procesné úkony a obsah opravných prostriedkov a rozhodovať podľa nich. Súd sú povinné na všetky uvedené procesné úkony primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným poriadkom, a to aj pri rešpektovaní druhu civilného procesu, v ktorom strana sporu uplatňuje svoj nárok alebo sa bráni proti jeho uplatneniu, prípadne štádia civilného procesu. Z obsahu spisu mal odvolací súd za preukázané, že táto odvolacia námietka naplnená nebola.

13. Z ustálenej rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vyplýva, čo možno považovať za nesprávne práve posúdenie veci. „Nesprávnym právnym posúdením sa rozumie subsumovanie skutkového stavu pod normu hmotného práva alebo procesného práva, ktorá v hypotéze nemá také predpoklady, aké vyplývajú zo zisteného skutkového stavu. Nesprávne právne posúdenie veci spočíva konkrétne v tom, že „súd na zistený skutkový stav aplikoval nesprávnu právnu normu alebo aplikoval správnu právnu normu, ale ju nesprávne interpretoval a napokon ak právnu normu správne interpretoval, ale na zistený skutkový stav ju nesprávne aplikoval“ (citované z rozhodnutia NS SR sp. zn. 2MCdo/4/2009). V každom prípade sa však v prípade nesprávneho právneho posúdenia jedná buď o nesprávnu aplikáciu právnej normy alebo o nesprávnu interpretáciu právnej normy, pričom ani jeden a ani druhý prípad nemožno subsumovať na daný spor.

14. Vo vzťahu k odvolacím námietkam žalovaného o nespotebitel'skom charaktere zmluvy o úvere a chýbajúcich obligatórnych náležitostiach tejto zmluvy ako zmluvy o spotrebitel'skom úvere odvolací súd poukazuje na rozsudok tunajšieho súdu sp. zn. 22Co/35/2019 zo dňa 30.04.2019, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvej inštancie sp. zn. 18C/79/2015 zo dňa 23.10.2018, o určení, že Zmluva o úvere č. XXXXXXXX zo dňa 28.09.2006 (ktorej sa týka nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia) uzavretá medzi žalobkyňou a žalovaným je bezúročná a bez poplatkov. V rozsudku sp. zn. 22Co/35/2019 zo dňa 30.04.2019 odvolací súd uviedol nasledovné, cit.:

„Je nesporné, že žalobkyňa so žalovaným uzatvorila dňa 28.09.2006 zmluvu o úvere, ktorej predmetom bolo poskytnutie úveru vo výške 14.000,-Sk (464,72 eura), ktorý sa zaviazala žalobkyňa vrátiť spolu s poplatkom vo výške 13.360,-Sk (443,47 eura) formou 12 mesačných splátok vo výške 2.280,-Sk (75,68 eura).

Odvolací súd v súlade s názorom súdu prvej inštancie má za to, že zmluva o úvere uzatvorená medzi stranami sporu dňa 28.09.2006 je spotrebitel'skou zmluvou v zmysle Občianskeho zákonníka (§ 52 a nasl. v spojení s § 23a ods. 1 zákona č. 634/1992 Zb.), keďže ide o formulárovú zmluvu, kde žalovaný vystupoval v postavení dodávateľa, pretože pri uzatváraní spotrebitel'skej zmluvy konal v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti a žalobkyňa je spotrebitel', keďže pri uzatváraní a plnení spotrebitel'skej zmluvy nekonala v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti. V zmluve o úvere okrem údajov potrebných na identifikáciu žalobkyne (meno a priezvisko, bydlisko, dátum narodenia, rodné číslo, číslo občianskeho preukazu), iné údaje umožňujúce identifikovať žalobkyňu ako subjekt konajúci v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej

podnikateľskej činnosti (obchodné meno, IČO, miesto podnikania, číslo živnostenského registra, iné oprávnenie ako živnostenský list) vôbec uvedené nie sú.

Odvolaací súd nijako nepopiera argumenty, že zmluva bola uzavretá podľa ustanovení Obchodného zákonníka. Predmetná vec sa však týka záväzkovo - právneho vzťahu založeného spotrebiteľskou zmluvou, ktorá je regulovaná osobitnou právnou úpravou obsiahnutou v Občianskom zákonníku (§ 52 a nasl.). Ide o vzťah medzi obchodníkom a spotrebiteľom, ktorý prijíma úver na spotrebu. Ide teda o typický občianskoprávny vzťah. Z obsahu spisu možno vyvodiť záver, že v prípade namietanej zmluvy ide o formulárovú zmluvu, ktorej obsah žalobkyňa ovplyvniť nemohla. Za typovú zmluvu, ktorá sa používa vo viacerých prípadoch (štandardná, formulárová) treba považovať nielen všeobecné obchodné podmienky, ale aj predformulované znenia rôznych variant zmlúv, resp. zmluvných ustanovení. Za takejto situácie záver o spotrebiteľskom charaktere zmluvy o úvere má oporu vo vykonanom dokazovaní.

Odvolaací súd konštatuje, že na predmetnú zmluvu sa zároveň vzťahuje zákon č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch (ďalej len ZoSÚ). Zmluvným dojednaním nie je možné vylúčiť pôsobnosť zákona o spotrebiteľských úveroch, ktorý je predpisom obsahujúcim kogentné ustanovenia a vzťahuje sa na všetky zmluvy spĺňajúce definíciu zmluvy o spotrebiteľskom úvere v zmysle tohto zákona. Výnimku netvorí ani zmluva uzavretá podľa Obchodného zákonníka. Zákon o spotrebiteľských úveroch má vo vzťahu k Obchodnému zákonníku povahu *lex specialis*, a preto má prednosť pred aplikáciou ustanovení Obchodného zákonníka.

Súčasťou zmluvy o úvere boli bez akýchkoľvek pochybností Všeobecné podmienky poskytnutia úveru, ktoré žalobkyňa ovplyvniť nemohla, nakoľko boli pripravené už vopred, a to pre väčší počet spotrebiteľov. Žalovaný má v predmete svojej podnikateľskej činnosti poskytovanie úverov a v priebehu konania nebolo žalovaným tvrdené, a ani preukázané, aby úver poskytoval žalobkyňi za účelom výkonu zamestnania, povolania alebo podnikania. Veriteľom v zmysle § 3 ods. 1 ZoSÚ v znení účinnom ku dňu 28.09.2006 je fyzická alebo právnická osoba poskytujúca spotrebiteľský úver v rámci svojho podnikania a spotrebiteľom podľa § 3 ods. 2 tohto právneho predpisu je fyzická osoba, ktorej bol poskytnutý spotrebiteľský úver na iný účel ako na výkon zamestnania, povolania alebo podnikania.

Zmyslom zákonnej úpravy o spotrebiteľských úveroch je ochrana záujmov spotrebiteľa. Účelom uvádzania zákonom stanovených náležitostí v zmluve o spotrebiteľskom úvere je zabezpečiť spotrebiteľovi dostatočné množstvo informácií o podmienkach úveru, nákladoch a záväzkoch, ktoré z neho vyplývajú.

V predmetnej zmluve o úvere chýba akýkoľvek údaj o ročnej percentuálnej miere nákladov. Tento údaj predstavuje jednu z náležitostí zmlúv o spotrebiteľskom úvere v zmysle § 4 ods. 2 písm. g) ZoSÚ. S neuvedením ročnej percentuálnej miery nákladov sa nespája neplatnosť zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Citovaný zákon však v § 4 ods. 2 písm. g) poskytuje spotrebiteľovi zvýšenú ochranu, a to v tom, že v prípade, ak nie je ročná percentuálna miera nákladov uvedená v zmluve, spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov. Pri takejto právnej úprave, ak zmluva o úvere zo dňa 28.09.2006, údaj o ročnej percentuálnej miere nákladov neobsahovala, žalovanému nemohol vzniknúť zákonný nárok na zaplatenie dohodnutých poplatkov.“

15. Odvolaací súd ďalej konštatuje, že súd prvej inštancie správne posúdil aj dojednanú zmluvnú podmienku týkajúcu sa úroku z omeškania vo výške 0,25 % denne z dlžnej sumy za každý deň omeškania odo dňa, keď sa celý dlh stal splatným až do jeho uhradenia za absolútne neplatné dojednanie v rozpore s dobrými mravmi s poukazom na ust. § 39 Občianskeho zákonníka. Úrok z omeškania vo výške 0,25 % denne, nemôže odvolaací súd vyhodnotiť inak ako úrok úžerný a v rozpore s dobrými mravmi, a teda ako taký absolútne neplatný.

16. Vo vzťahu k premlčaniu odvolaací súd poukazuje na to, že oprávnená osoba sa môže domáhať svojho práva na vydanie bezdôvodného obohatenia len v rámci plynutia tak objektívnej ako aj subjektívnej premlčacej doby. V prípade, ak dôjde k uplynutiu jednej z nich, oprávnený nemá možnosť domáhať sa svojho práva z bezdôvodného obohatenia, nakoľko došlo k jeho premlčaniu.

17. V predmetnom prípade sa súd prvej inštancie správne vypořiadal so vznesenou námietkou premlčania zo strany žalovaného. Je úplne logické sa domnievať, že spotrebiteľia by asi sotva platili, ak

by mali vedomosť, že platiť nemajú. Zákon pre začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby (§ 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka) predpokladá to, kedy sa dotknutá osoba dozvedela o bezdôvodnom obohatení a kto ho získal. Nie teda čas, od kedy sa dozvedieť mala a mohla s poukazom na to, že mala poznať právo. Právny poriadok slova „vedieť mal a mohol“ pritom obsahuje v iných prípadoch, no na účely začiatku premlčacej doby ich nestanovil. Každý je povinný poznať právo, no nikomu nemožno nanútiť povinnosť, aby to právo vedel aj správne aplikovať. Nemožno prikázať všetkým bez rozdielu úrovne mysle byť „advokátom“, aj keď ani u týchto subjektov nemožno bez ďalšieho vylúčiť, že sa o bezdôvodnom obohatení dozvedia až s odstupom času, po vykonaní plnenia. Za rozhodujúci pre začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby pre uplatnenie práva na vydanie bezdôvodného obohatenia je teda potrebné považovať deň, kedy sa oprávnený v konkrétnom prípade skutočne dozvie o tom, že na jeho úkor došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto ho získal. Nie je pritom rozhodujúce, že oprávnený mal možnosť dozvedieť sa potrebné skutočnosti už skôr. Pre začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby na uplatnenie práva na vydanie bezdôvodného obohatenia sa vyžaduje skutočná (preukázaná), nielen predpokladaná vedomosť oprávneného (napr. rozhodnutie NS SR sp. zn. 3Cdo/145/2004, sp. zn. 1Cdo/67/2011, R25/1986). Odvolací súd teda zotrváva na svojom názore v zmysle tom, že subjektívna premlčacia doba začína plynúť odo dňa, kedy sa oprávnený skutočne dozvie o tom, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto zaň zodpovedá.

18. Odvolací súd sa stotožňuje so záverom súdu prvej inštancie, že žalobkyňa sa dozvedela o tom, že plniť nemala až dňa 31.05.2019, kedy nadobudol právoplatnosť rozsudok súdu prvej inštancie sp. zn. 18C/79/2015 zo dňa 23.10.2018, o určení, že Zmluva o úvere č. XXXXXXXX zo dňa 28.09.2006 uzavretá medzi žalobkyňou a žalovaným je bezúročná a bez poplatkov. Od 01.06.2019 je možné začať počítať plynutie subjektívnej premlčacej doby, ktorá by žalobkyni uplynula 01.06.2021. Keďže žaloba bola podaná na súd už dňa 11.02.2019, súd prvej inštancie uzavrel napokon správne, že táto bola podaná ešte pred začatím plynutia subjektívnej premlčacej doby.

19. K objektívnej 10-ročnej premlčacej dobe odvolací súd uvádza, že ani v tomto ohľade nemožno prisvedčiť tvrdeniu žalovaného, že je potrebné preukázanie jeho úmyslu bezdôvodne sa obohatiť. Vo vzťahu k aplikovaniu 10-ročnej alebo 3-ročnej objektívnej premlčacej doby odvolací súd poukazuje na bod 42. v spojení so záverom Písomných pripomienok Európskej komisie vo veci C-485/19 zo dňa 07.10.2019, kde Európska komisia uviedla, že čl. 6 ods. 1 a čl. 7 ods. 1 Smernice Rady 93/13/EHS z 05.04.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách sa má vo svetle zásady efektivity vykladať tak, že mu odporuje taká vnútroštátna úprava, v zmysle ktorej spotrebiteľ, ktorý uplatňuje svoj nárok na vrátenie plnenia bezdôvodného obohatenia vzniknutého na základe plnenia spotrebiteľa z nekalej zmluvnej podmienky má pre uplatnenie 10-ročnej objektívnej premlčacej doby povinnosť dokázať, že veriteľ úmyselne porušil práva spotrebiteľa.

20. Žalovaný ako osoba podnikajúca na finančnom trhu má odbornú prevahu nad spotrebiteľom, ktorému poskytuje svoje služby, a preto možno od neho očakávať, že vo vzťahu k nemu sa bude správať poctivo. V predmete činnosti má žalovaný okrem iného i poskytovanie úverov, teda jeho povinnosťou bolo poznať a dodržiavať právne predpisy vzťahujúce sa na poskytovanie úverov, obzvlášť pokiaľ ide uvádzanie obligatórnych náležitostí podľa ZoSÚ. V zmysle § 2 ods. 1 zákona č. 1/1993 Zb. o Zbierke zákonov platnom a účinnom do 31.12.2015, o všetkom, čo bolo v Zbierke zákonov uverejnené, platí domnienka, že dňom uverejnenia sa stalo známym každému, koho sa to týka; domnienka o znalosti vyhlásených všeobecne záväzných právnych predpisov je nevyvrátiteľná (od 01.01.2016 túto problematiku upravuje § 15 zákona č. 400/2015 Z.z. o tvorbe právnych predpisov a o Zbierke zákonov Slovenskej republiky).

21. Úmysel obchodníka získať na úkor spotrebiteľa bezdôvodné obohatenie je daný tým, že úverovú zmluvu uzatvára s cieľom získať odplatu vo forme úrokov, prípadne poplatkov. Zákon pritom obchodníkovi ukladá, čo má zmluva obsahovať, aby transparentne informovala spotrebiteľa, k čomu sa spotrebiteľ zaväzuje. Obchodník vie, čo mu zákon ukladá. Vie, že zmluva musí obsahovať správne RPMN, čestné úroky a poplatky, atď., ale do zmluvy predpísané správne a úplné náležitosti nedá a nečestné úroky a poplatky sofistikovane zakrýva jednak ich rôznym rozčlenením v zmluve a jednak ich rozdelením aj do vedľajších dojednaní. Ako profesionál tak robí preto, že to tak chce urobiť, aj keď vie, že nekoná v súlade so zákonom. Podstata aplikácie 10-ročnej premlčacej lehoty však spočíva v prvom rade v tom, že v dobe prijatia nezákonnej platby dodávateľ prijal platbu, o ktorej vedel, že ju získava na úkor spotrebiteľa ako bezdôvodné obohatenie, a to aj v prípade, ak by sa pripustilo, že v dobe uzatvorenia zmluvy ešte tento úmysel nemusel mať, čo je ale najmenej pravdepodobná možnosť.

V každom prípade však prijatím platby tvoriacej bezdôvodné obohatenie sa úmysel dodávateľa získať bezdôvodné obohatenie prejavil a naplnil jeho konaním, keď prijal a ponechal si platbu, ktorá mu bola vyplatená bez právneho dôvodu. U obchodníka platí nevyvrátiteľná domnienka, že pozná zákon a ako profesionál zákon poznať musí, lebo je to jeden z jeho pracovných nástrojov a na rozdiel od spotrebiteľa aj vie, ako má s právom naložiť a teda či sa vedome a úmyselne rozhodne, že sa bude na úkor spotrebiteľa nezákonne prijímaním nedôvodných platieb obohacovať alebo nie.

22. Ako správne konštatoval súd prvej inštancie, s ohľadom na okolnosti prípadu možno uzavrieť, že úmysel žalovaného bezdôvodne sa obohatiť na úkor žalobkyne bol daný už od uzatvorenia zmluvy, ktorej návrh s chýbajúcimi obligatónymi náležitosťami zmluvy o spotrebiteľskom úvere koncipoval žalovaný a predložil ho na podpis žalobkyni, a teda bol daný aj v čase, kedy došlo k bezdôvodnému obohateniu na strane žalovaného. S vyššie uvedeným záverom písomných pripomienok Európskej komisie, ako aj so záverom súdu prvej inštancie sa odvolací súd stotožňuje a taktiež je toho názoru, že na uvedený prípad je potrebné aplikovať 10-ročnú objektívnu premlčaciu dobu.

23. Dôsledkom prijatia plnenia bez právneho dôvodu je vznik povinnosti žalovaného vydať žalobkyni bezdôvodné obohatenie v zmysle zásad uvedených v ust. § § 451 a nasl. Občianskeho zákonníka. Odvolací súd je toho názoru, že súd prvej inštancie správne vyhodnotil otázku vydania bezdôvodného obohatenia aj čo sa týka nárokov z exekučného konania, ktoré bolo právoplatne zastavené, pretože prijatie akéhokoľvek plnenia z neprípustnej a nezákonnej exekúcie je bezdôvodným obohatením v zmysle § 451 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka. Žalobkyňa z titulu poskytnutého úveru mala žalovanému vrátiť len sumu poskytnutej istiny, teda sumu 444,71 eura. Celkovo žalobkyňa v prospech žalovaného uhradila na istine sumu 4.409,05 eura, a preto rozdiel medzi touto sumou a istinou poskytnutého úveru vo výške 3.944,34 eura predstavuje bezdôvodné obohatenie žalovaného, ktoré musí žalobkyni vydať.

24. Za toho stavu odvolací súd napadnutý rozsudok vo vyhovujúcom výroku I., ako aj v súvisiacom výroku III. o trovách konania ako vecne správny potvrdil (§ 387 ods. 1 a 2 CSP).

25. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v zmysle § 255 ods. 1 CSP v spojení s § 396 os. 1 CSP a § 262 ods. 1 CSP. Žalobkyňa bola v odvolacom konaní plne úspešná, preto má nárok na náhradu trov konania vo vzťahu k žalovanému v rozsahu 100 %. O výške tejto náhrady podľa § 262 ods. 2 CSP rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

26. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).